

Př8 – 13. zadání

- Pokud někomu chybí zápisy, tak si dopište.
- Učivo si můžete zopakovat na:
Oko: <https://www.skolasnadhledem.cz/game/2021>
Hormony: <https://www.skolasnadhledem.cz/game/2022>
Kvíz: <https://www.skolasnadhledem.cz/game/2023>
- Podívejte se na seriál Byl jednou jeden život: Oko <https://youtu.be/LtNJy-rLpao>
- Napište si zápis: Pohlavní soustava

POHLAVNÍ SOUSTAVA

- přečíst v učebnici na str. 106-107
- **pohlavní ústrojí** – má význam rozmnožovací, zajišťuje vznik nového jedince a je důležitým ústrojím s vnitřním vyměšováním
- mužská a ženská pohlavní soustava se od sebe liší jak ve stavbě, tak ve funkci
- muži a ženy se odlišují **primárními pohlavními znaky** – pohlavními orgány

Mužské pohlavní ústrojí:

- **varlata** – párový orgán umístěný v šourku, tvorba pohlavních mužských hormonů (testosteron), tvorba samčích pohlavních buněk (**spermií**)
- **chámovod** – procházejí předstojnou žlázou (prostatou) – produkuje tekutinu podporující pohyb spermií, vyústí do močové trubice
- **močová trubice** – je společným vývodem pro moč i pohlavní buňky
- **pyj (penis)** – skládá se z těla a žaludu, žalud je kryt kožním záhybem – předkožkou
uvnitř penisu jsou tři topořivá tělesa z houbovité tkáně, která po naplnění krví způsobují **ztopoření (erekci)** penisu

Spermie

- tvořeny hlavičkou, krčkem a bičíkem
- na povrchu hlavičky spermie je akrozóm, který umožňuje spermií proniknout do vajíčka
- uvnitř hlavičky je jádro nesoucí genetickou informaci
- krček spojuje hlavičku s bičíkem a obsahuje mitochondrie
- bičík slouží spermiím k pohybu ženskými pohlavními cestami směrem k vajíčku
- spermie jsou vylučovány z těla v semenné tekutině (spermatu)

Stavba pohlavního ústrojí muže – nakreslit obrázek v učebnici na str. 106

Továrna na spermie a vajíčka – video – mužská pohlavní soustava:

<https://www.youtube.com/watch?v=A94-Te3J1M8>

Ženské pohlavní ústrojí:

- **vnitřní – vaječníky** – párový orgán – tvorba samičích pohlavních buněk (**vajíček**), tvorba pohlavních ženských hormonů (estrogeny a progesteron)
 - již při narození obsahují oba vaječníky asi 400 tisíc nezralých vajíček
 - dozrávání vajíček začíná v pubertě mezi 12. – 15. rokem a končí asi ve věku 50 let v období tzv. přechodu (klimakteria)
 - celkově dozraje během života ženy přibližně 400 vajíček, která jsou uvolňována každý měsíc střídavě z levého a pravého vaječníku
 - vejcovody** – zajišťují spojení vaječníků s dělohou, dozralé vajíčko je zachyceno ústím vejcovodu
 - děloha** – místo vývoje oplodněného vajíčka
 - pochva (vagina)** – spojení vnějšího pohlavního ústrojí s dělohou, vnitřní prostředí má nízké pH, což zabraňuje průniku nežádoucích mikroorganismů
- **vnější – malé a velké stydké pysky**
 - poštěváček (klitoris)** – centrum pohlavního vzrušení

Stavba pohlavního ústrojí ženy – nakreslit obrázek z učebnice na str. 107

Továrna na spermie a vajíčka – video – ženská pohlavní soustava:

<https://www.youtube.com/watch?v=oXIM59Q3qE0>

Oplození

- splynutí samčí pohlavní buňky (spermie) se samičí pohlavní buňkou (vajíčkem)
- ke splynutí vajíčka a spermie dochází nejčastěji ve vejcovodu
- oplozené vajíčko se vyvíjí v děloze

Menstruace

- pokud nedojde k oplození vajíčka, neoplozené vajíčko odchází s odlučující se děložní sliznicí z těla pochvou ven
- tento cyklus se opakuje po 28 dnech
- první menstruace probíhá mezi 13. – 14. rokem

Interrupce

- umělé přerušování těhotenství

Antikoncepce

- souhrnný název prostředků, které se používají k ochraně před nežádoucím těhotenstvím (muži – kondom, ženy – nitroděložní tělíčko, antikoncepční pilulky)

Pohlavní nemoci:

- **příjice (syfilis)** – infekční onemocnění pohlavních orgánů, přenáší se pohlavním stykem
- **kapavka** – způsobuje zánětlivé onemocnění, přenáší se pohlavním stykem
- **AIDS** – ztráta imunity, virové onemocnění, které se přenáší pohlavním stykem, krevní cestou a z matky na dítě (není léčitelné)

Kontrolní otázky:

1. Jak se nazývá mužská pohlavní buňka?
2. Kde se vyvíjí oplozené vajíčko?
3. Co je to příjice?